

Наталія Борбицька
*студентка психолого-педагогічного факультету
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ДОСВІД ПОБУДОВИ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ ФРАНЦІЇ ЯК МОЖЛИВИЙ ШЛЯХ РЕФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Система освіти Франції об'єктивно відіграє роль своєрідної лабораторії, дослідного поля, де проходять перевірку життям сучасні тенденції розвитку освіти. В освітніх проблемах цієї країни знаходять відображення важливі педагогічні процеси, що виходять за межі національних кордонів та становлять інтерес і для українських педагогів, оскільки наша країна знаходиться в активному пошуку шляхів ефективного реформування освітнього простору.

Сучасна система французької освіти складалася впродовж останніх двох століть і вважається за одну з самих передових у світі. Основна її особливість – переважання державних навчальних закладів. Тільки держава має право на видачу дипломів до рівня бакалавра (*baccalaureat*). Вища освіта у Франції має яскраво виражену національну специфіку. У цій країні своя система дипломів і вчених ступенів, особливий поділ на цикли і особливе ставлення до дипломів державних навчальних закладів: вони, як правило, цінуються набагато вище, ніж дипломи приватних шкіл і університетів. Зарахування у вищий учбовий заклад Франції може бути лише за наявності ступеня бакалавра [5].

Французька система освіти має різні форми: “короткий” і “довгий” цикл навчання у вищих школах (*Grandes ecoles*) та університетах. Існують наступні види освітніх установ “короткого” циклу: 1) Відділення вищої технічної освіти в ліцеях. Вони готують до здобуття *BTS (brevet de technicien superieur)* – диплома про вищу технічну освіту; 2) Університетські технологічні інститути (*institut universitaire de technologie*) існують при університетах і ведуть до отримання *DUT (diplome universitaire de technologie)* – університетського технологічного диплома; 3) Спеціалізовані школи готують протягом 2х або 3х років по спеціальностям охорони здоров'я і соціальних служб: акушерок, медсестер, масажистів-кінезіотерапевтів і тому подібне [2].

Перейдемо до розгляду вищої освіти “довгого” циклу. Університетська освіта має три етапи. Перший етап протягом 2-х років го-

тує до отримання DEUG (диплом про загальну університетську освіту), але цей диплом не має практичної цінності на ринку праці. Другий етап готує до ліцензії (licence) протягом одного року після DEUG і maitrise (рік після licence). Недавно була також створена можливість професійної освіти: MST (maitrises des sciences et techniques) і магістратура (les magisteres), в якій навчаються три роки. Мета магістратури – заохотити підготовку спеціалістів з деяких університетських програм, особливо для виробничої сфери або фахівців високого класу з основних дисциплін. Третій етап ділиться на дві філії: 1) DESS (диплом вищої спеціалізованої освіти), який є професійним дипломом, підготовка до якого триває протягом 1 року після отримання ступеня maitrise і включає навчання і практику. 2) DEA (диплом поглибленого вивчення) це навчання дослідницької роботі. Після отримання DEA (протягом одного року) можна підготувати наукову роботу (these), мінімально протягом двох років.

Організаційна структура університетів залишалася на подив стабільною з 1896 р. – моменту їх корінної реорганізації в період Третьої республіки аж до прийняття в 1968 р. закону Едгара Фора, який відповідав потребам в реформуванні, що проявилися під час студентських хвилювань, і закону Саварі 1984 р., згідно якому університети отримали адміністративну, учбову і фінансову автономію. Факультети були замінені двома новими структурами: з одного боку, учбово-дослідницькими об'єднаннями, на чолі яких стоять директори, покликані забезпечувати координацію педагогічної діяльності; з іншого боку, університетом, який об'єднує діяльність учбово-дослідницьких об'єднань, служб загального призначення (бібліотек, служб інформації і орієнтації, служби безперервного навчання і т. д.), а також відає інститутами і школами, переданими, при необхідності, університетам [3].

Реформи 80-х і 90-х рр., що послідували один за одним, мали на меті пристосувати університет до потреб економіки і суспільства, що змінилися, а також до все зростаючого числа студентів і їх все більшої різноманітності. Згідно проведеної в квітні 1997 р. реформи навчальний рік в університеті ділиться на семестри, що дозволяє проводити переорієнтацію набагато швидше, ніж раніше; розширено платне навчання; установлений підрозділ по узагальненню професійного досвіду і введена практика індивідуального керівництва викладача роботою кожного студента. Тепер стоїть питання про продовження реформи шляхом подальшої децентралізації і професіоналізації навчання. У листопаді 1997 р. Прем'єр-міністр Ліонель Жоспен обнародував план “У-3000”, метою якого є задоволення

університетом потреб наступного тисячоліття. Практика децентралізації стала важливим важелем регіонального розвитку і розповсюдження нового вигляду діяльності в провінціях. Реформи також сприяють демократизації вищої освіти у Франції [4].

Прагнення надати французьким університетам міжнародне, і, перш за все європейське, звучання веде до розширення їх адміністративної автономії. Університети проводять енергійну політику міжнародних обмінів і стають престижними центрами, з якими співробітничують не тільки партнерські університети, але і підприємства [1]. Така практика має місце, наприклад, в університетах Гренобля, Тулузи, Лілля і Ренна-Нанта, оскільки потреби підприємств в таких висококваліфікованих кадрах стають все більш гострими [3].

Відкритість французької системи вищої освіти для обміну науково-педагогічним досвідом дає змогу збагатити вітчизняну вищу школу новими ідеями та сприятиме більш ефективному її реформуванню. Досвід становлення освітньої системи Франції може бути корисний для України в плані аналізу побудови циклічного та поетапного навчання у вищій школі, що передбачає отримання різних дипломів та кваліфікаційних рівнів, підвищення престижності технологічної освіти. Це дозволить надати вищій школі України більш високий та стабільний статус.

ЛІТЕРАТУРА

1. Chevallier Th., Paul J.-J. University-industry relations in France / Th. Chevallier, J.-J. Paul // Higher education quart. – 1993. – № 1. – P. 41–51.
2. Courtillot V. Higher education in Europe: the French example / V. Courtillot // Science. – 1992. – № 5056. – P. 479–480.
3. Ellordt R. Perspectives pour les universites francaises / R. Ellordt // Commentaire. – 1994. – № 65. – P. 147–154.
4. Егоров Г. Г. Система освіти у Франції / Г. Г. Егоров // Історія у школі. – 2001. – № 2. – С. 34–39.
5. Шевченко А. І. Освіта у Франції / А. І. Шевченко // Рідна школа. – 2001. – № 3. – С. 14–21.

Тетяна Верещака

*студентка факультету технологій та дизайну
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

СИСТЕМА ВСТУПУ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ США

Поступово цінність якісної освіти зростає. При прийомі на роботу у велику компанію великий плюс – диплом відомого ВНЗ або